

Krutost a faleš v obou táborech

V dramatu vystupují dobří a zlí, zato v tragédii má sice pravdu Antigona, ale ani Kréon se zcela nemýlí

Francouzský politolog českého původu, profesor Gilles Kepel, je uznávaným arabistou a velkým znalcem islámu. Působí na pařížském *Institutu politických věd*, *Science Po Paris*, patří ke kmenovým autorům deníku *Le Monde* a *The New York Times*. Letos 14. října v pražské literární kavárně Božská lahvice představil svoji zatím poslední knihu *Holokausty, Izrael, Gaza a válka proti Západu*; v českém překladu Barbory Šuchové ji vydalo nakladatelství Bourdon. Knihu doprovází osm přehledných map, které znázorňují postupný vývoj konfliktu, např. ohrožení Izraele, intifády, pogromy a dopady iránských raket, stejně tak i přehled vleklé městské války v Gaze a další. Na otázku, proč v názvu použil množné číslo ve výrazu *holocaust*, autor uvedl, že se přiklonil k prvotní antické definici živých obětí zabíjených pro radost svého božstva. A dodal, že drama, které se právě odehrává na Blízkém východě, mu tyto rituály připomíná, každá ze stran dehumanizuje druhého ve jménu své pravdy, jednou náboženské, jindy politické. Palestínští sympatizanti Hamásu tvrdí, že v právu jsou oni, jejich předkové byli v okamžiku vzniku Státu Izrael vyhnáni ze svých domovů a už po dvě tři generace žijí v utečeneckých táborech. Zatímco někteří Izraelci, i ti, kteří nenávidí Netanjahu, jsou zase přesvědčeni, že za to, co se stalo 7. října, musí pykat všichni Palestinci a nezaslouží nic jiného než destrukci a *liquidation*... Hned v úvodu autor píše, že tuto knihu napsal právě s úmyslem, aby se vymezil vůči protichůdně a ohlušující radikální rétorice, která zní veřejným prostorem. Ta zastírá složité příčiny jevu a podporuje zjednodušující a ideologický zápal.

Ani jedna strana nechce vidět utrpení druhého

Faleš a krutost panuje v obou táborech. A mocní tohoto světa jen pokrytecky sledují své mocenské zájmy. Opakovaný neúspěch diplomatických rozhovorů mezi Izraelem a Hamásem, prostředkované Katakem, Egyptem a Spojenými státy, je toho důkazem. Kniha *Holokausty, Izrael, Gaza a válka proti Západu* přináší nezaujaté úvahy a otázky spjaté s tragédií, která vypukla ze soboty 7. října loňského roku a která vyústila v další nezměrná utrpení, šířící se jak epidemie. V pěti kapitolách, *Trestná výprava 7. října, Izraelské rozpory, Geopolitika masakru, Běda Západu*, až po závěrečnou kapitolu *Prudká globalizace konfliktu*, nám Kepel přibližuje aktuální chmurnou realitu i zasvěcený výklad historických souvislostí, příčin a následků. Zdůrazňuje, že 7. říjen roku 2023, počínaje krvavou výpravou Hamásu na Izrael a následně zmasakrování více než 40 tisíc Palestinců při izraelské odvetě, znamená prudký zvrat na celosvětové politické scéně. Pro úplnost dodávám, že Izrael zakázal novinářům vstup do Gazy,

počet obětí nelze tedy věrohodně zjistit; světová média přebírají údaje ministerstva zdravotnictví Hamásu, jako kdyby šlo o ministerstvo skutečného státu. Jedno je však jisté, že pod neustálým bombardováním se Gaza proměnila v ruiny stejně jako venkov, bezpečná zóna neexistuje; desítky mrtvých a raněných, bezpočet dětských hřbitovů, nucené přesuny obrovského počtu obyvatel, hladomor a infekce všeho druhu... Počet obětí se tedy nepochybně.

Snaha ospravedlnit humanitární katastrofu

Už před lety po vojenské operaci *Prvního deště* po *Podzimní oblaku* eskalace značně zesílila, izraelská armáda známá jako *Cahal* přestala rozlišovat mezi *civilními* a *necivilními cíli*. Evropská unie a OSN odsoudily tehdy (stejně i dnes) Izrael za nepřiměřené použití síly. Jenže mezi ještě přiměřeným a nepřiměřeným zabíjením je hranice velmi tenoučká... Gilles Kepel věcně ve své knize konstatuje, že *dva miliony lidí uvržených do katastrofální bída a zoufalství jsou rovným dílem vojenským i politickým selháním*. Doslova říká: *humanitární katastrofu nemůže ospravedlnit potřeba dosáhnout stanovených válečných cílů*. Z tohoto úhlu pohledu, jak Kepel varuje, se ale nesmí zapomínat na oběti děsivého masakru, otřesný osud rukojmích, mučených, znásilňovaných a snad ještě přežívajících kdesi v tunelech pod Gazou. Dosud však podzemní infrastruktura Hamásu zničena nebyla, většina rukojmí není osvobozena, největší počet obětí je mezi palestinskými civilisty, a nikoliv mezi bojovníky Hamásu... Jiný francouzský spisovatel a glosátor politického dění André Markowicz k tomu na svém fejsbuku poznamenal: *izraelská odvěta ze 7. října přinesla Izraeli jen úhlavní nepřátele, kteří časem opět zaútočí, za pět, za deset let, nevíme kdy, ale zaútočí*. V jedné ze závěrečných kapitol se Kepel zabývá prudkou globalizační konfliktu. Na amerických i evropských univerzitách propukly bouře, jednou za solidaritu s Palestinci, jindy s Izraelci; burcuje se proti antisemitismu, proti válce a za mír, manifestace připomínají šedesátá a sedmdesátá léta (viz proti válce ve Vietnamu, proti apartheidu, rasismu atd.).

Krise zasáhla Francii i Harvardovu univerzitu

Aktivistická hnutí, progresivní studenti a respektovaní profesori Harvardovy univerzity vyjadřují otevřený nesouhlas s vojenským tažením Izraele v Pásmu Gazy. Čtyřicetého května letošního roku Mezinárodní soudní dvůr nařídil Izraeli *okamžitě zastavit vojenskou ofenzívu v Rafahu* kvůli katastrofální situaci, která tam panuje.

Pokračování na str. 3

AMOS OZ

(1939 - 2018), židovský izraelský spisovatel píšící hebrejsky. Od roku 1967 byl předním zastáncem dvoustátního řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Před deseti lety přijel s manželkou do Prahy pro Cenu Franze Kafky. V roce 2018 osobně převzal v Moskvě cenu Lva Nikolajeviče Tolstého za svůj poslední román *Jidáš*. Založil hnutí *Mír teď hned*, které má pobočky v mnoha státech, kromě Česka, samozřejmě.

„Palestinci vidí v Izraelcích pokračovatele kolonizátorů, zatímco Izrael se svojí kolektivní pamětí vidí v těch ozbrojených útocích pogromisty. A je tak velmi těžké najít vzájemné porozumění.“

„Židi, táhněte do Palestiny!“ psalo se na zdech velkého světa, a když se Židi do Palestiny vrátili, tentýž svět křičel: „Židi, zmizte z Palestiny!“

„Jistě. Máte pravdu. No ano. Byl jste vržen do tmy, kde vládne pláč a skřípění zubů. Tak tedy hebrejské slovo *leratek* má svůj původ v jeruzalémském Talmudu, kde se vyskytuje aramejský výraz *ritka*. Tedy pozemek ohrazený plotem. Odtud se odvozuje sloveso *leratek*, které znamená svázat, vsadit do želez, nasadit pouta. Tahle pouta se možná podobají okovům. Nebo otěžím.“

„Já preferuju Čechovovo řešení před tím Shakespearovým. Protože na konci jeho her je jeviště plné mrtvých těl, zatímco v Čechovovi je v závěru každý smutný, melancholický, ale žije. A moji kolegové a já už čtyřicet let bojujeme právě za čechovovské řešení v izraelsko-palestinském konfliktu.“

„Mám strach z fanatismu a násilí, které začínají v Izraeli převládat, a také se za to stydím. Ale jsem Izraelcem rád. Jsem rád občanem země, která má osm a půl milionů premiérů, osm a půl milionů proroků, osm a půl milionů mesiášů. Každý z nás má svou vlastní formulku spásy, anebo alespoň řešení. Každý křičí, málokdo naslouchá. Nikdy tady není nuda.“

„Jsme nešťastní, ale žijeme. Je to lepší než být šťastný a mrtvý. Věřím v život a jeho skrytý smysl.“

Pokračování ze strany 1

Izrael neuposlechl. Ba právě naopak. Španělsko radikálně odmítlo politiku izraelské vlády a – jak Kepel zdůrazňuje – *vrazilo klín do solidarity Západu s Izraelem*. Neústupný Netanjahu a jeho spojenci z ultraortodoxních stran tak postupně vrhají Izrael do mezinárodní izolace.

Nelehká situace panuje i ve Francii, kde v souvislosti s krvavým palestinsko-izraelským konfliktem rezonuje pocit viny za zločiny spáchané ve francouzsko – alžírské válce, koloniích a za vichistické vlády v době druhé světové války...

Nepoddajná Francie (LFI) Jeana-Luc Mélenchona neochvějně stojí na straně Gazy proti Izraeli, zatímco k Socialistické straně (PS) Oliviera Faure se hlásí i nemalý počet židovských intelektuálů, kteří se sice ostře vymezují proti Netanjahuovi, ale jejich oddanost Izraeli je pevná.

Kepel je přesvědčen, že *mobilizace pro Gazu mezi skupinami evropské mládeže se rovněž propsala do červenové kampaně před evropskými volbami*. Jedno je jisté, v zemi galského kohouta se vystupňovalo velké napětí. A jak by ne, ve Francii žije třetí nejpočetnější židovská komunita na světě i nejpočetnější arabská komunita v Evropě.

Poprvé ve francouzské historii hlasovalo nemalé procento Židů ve prospěch *Rassemblement national* Marine Le Penové, nutí je k tomu strach z muslimů. Ve Francii, podobně jako na jiných univerzitách po celém západním světě se výraz *genocida* ve smyslu vyvražďování Palestinců stal heslem dne, rezonuje na demonstracích i po zdech velkých měst.

Třetího března letošního roku, jak se čtenář dočte, na pařížském předměstí Pantin profesorka Judith Butlerová, jak píše Kepel, pod záštitou Centre Pompidou a v rámci přednášek Paroles deHonneur jako představitelka „dekolonizačních studií“ označila masakr ze 7. října za „akt odporu“!?

Kniha výrazně vybočuje

z české knižní produkce

V podobném duchu vystoupila i na prestižní École Normale Supérieure (ENS). Prostory ENS ve dnech 22.-26. května pak obsadil „Výbor ENS na podporu Palestiny“. Poté, co se na jeho instragramovém účtu objevily zkrvavené montáže členů správní rady, přivolal ředitel policii a nechal budo-vu vyklidit...

V závěrečné části knihy pak autor konstatuje, že napříč univerzitními kampusy téměř po celém světě se skanduje: *Všechny oči upřené na Gazu!* Zároveň však vyslovuje přesvědčení, že *tento požadavek by byl legitimní - pokud by odsuzoval krveprolití, kterému je obyvatelstvo Gazy vystaveno. Avšak pokud by se měla globální pozornost soustředit výhradně na Gazu, musela by se odvrátit od masakru ze 7. října...* (1 140 zavražděných, 240 rukojmích!).

V této souvislosti Kepel často používá pojem *razzia-pogrommiste*, převzatý z islámské historie, výraz zvláště oblíbený u radikálních islamistů.

Kniha *Holokausty, Izrael, Gaza a válka proti Západu* svým věcným pohledem značně vybočuje z české knižní produkce na dané téma, dobrat se hlubšího porozumění tohoto vražedného konfliktu a údělu lidí v něm, to byl Kepelův záměr, a splnil ho brilantně.

Není snad od věci, když připomenu slova Alberta Camuse, že v dramatu vystupují dobří a zlí, zato v tragédii má sice pravdu Antigona, ale ani Kréon se zcela nemýlí. V tragédii není nikdo ten správný, každý má svoji neochvějnou pravdu.

Neuhodil snad Albert Camus hřebíček na hlavičku? Není právě toto podstata všech lidských tragédií, nejen válečných?

LADISLAVA CHATEAU

HUBERTOVA JÍZDA na Zadním Chobotě v horské obci Kuklík ve Žďárských vrších Foto: Ivo Havlík

BLOGER VIDLÁK

ROK MRTVÝCH VLKŮ

Tak nám vyhrál Donald Trump. Hodně z nás do poslední chvíle ještě čekalo na nějaký kamion hlasovacích lístků na podporu Zklamaly Harrisové, který se odněkud vynoří a zachrání libtardům situaci.

Ale nestalo se. Vítězství Donalda Trumpa je o to přesvědčivější, že Republikáni získali i většinu v Senátu, Sněmovně reprezentantů a dokonce mají i většinu guvernérů. Takže na nějaký „impíčment“ mohou všichni rovnou zapomenout.

Navíc, Trumpovo vítězství je poměrně přesvědčivé. Vyhrál nejen na počet volitelů, ale i na počet hlasů.

Já se nebudu věnovat kyselým novinářským obličejům, nebudu se věnovat České televizi, i když jejich volební noc je nejen důvodem k neplacení koncesionářského poplatku, ale i vyhození celých Krkvavicích hor do povětří. Pak udělat pluhem brázdu (hlásim se) a zasypat soli.

Nebudu se věnovat hloupým Honzejkům ani jiným libtardům firmám, díky jejichž pláči nejspíš budou mít v Hřensku povodně.

Nebudu se ani zabývat fanděním Kamale, které nepomohlo ani nemohlo pomoci, protože čeští liberálové v amerických volbách jaksi nevolí.

Já se zaměřím na ty, kterých se Trumpovo vítězství přímo dotkne.

Kipling ve své Knize džunglí popisuje praktiky ve vlčí smečce, kde stárnoucí vlk poprvé mine svou kořist. Říká se mu pak mrtvý vlk. Sice ještě žije, ale už se o sebe není schopen postarat, bude v čele smečky nahrazen a nakonec zajde někde v ústraní. Přesně tyto praktiky platí v politice. Nejhorší, co se může politikovi stát, je minout se svou politikou cílem.

První tři mrtví vlci sedí na Hradě. Kolář, Pojar a Petr Pavel... Ti vsadili na Bidena a na Kamalu. Petr Pavel dokonce těsně před prezidentskou volbou provedl další „mladickou neroz-vážnost“ a nazval Trumpa odpornou lidskou bytostí, se kte-rou, jak doufá, si už nikdy nepodá ruku. Myslím, že se mu to vyplní. Navíc je krajně nejisté, jestli si v americké administra-tivě vůbec bude mít s kým podat ruku. Očekávám, že Repub-likáni provedou velmi důslednou noc dlouhých nožů, a pokud má Trump realizovat obrat americké zahraniční poli-tiky, tak to nebude dělat s lidmi od Bidena. Mimochodem... koruna dnes vůči dolaru silně poklesla... jak symptomatické.

Další parta mrtvých vlků sedí ve Strakovce. Co k tomu říct... Od prvního dne ve funkci dělal Fiala špatnou politiku, proto-že se zaměřil na špatnou kořist. Nejprve úplně otočil a stal se liberálem. Odhodil svoje dávné řeči z roku 2016, kdy ještě byl euroskeptikem a konzervativcem. Jako Emanuel Moravec pochopil, kde je moc, a prostě překabátil. Stejně jako kdysi soudruh prezident. Pak, stejně jako Zelenský, ke své škodě uvěřil americkým slibům o vítězné válce proti Rusku a stalo se to prioritou jeho politiky. Tak velkou prioritou, že obětoval své politické preference a zřejmě definitivně obětoval celou

čtyřkoalici. Dokonce byli tak hloupí, že projekt SPOLU pode-psali ještě před americkými volbami, ačkoliv na tom vůbec nezáleželo a sedmnáctý listopad by pro takový podpis byl stejně symbolický jako osmadvacátý říjen.

Všimněte si, že jsem se úplně obešel bez toho, že je Fiala i mizerný hospodář. Prostě čekal, že liberálové zvítězí v Ame-ricе a pak zvítězí i nad Ruskem.

Jenže nic z toho nebude. Trump se s Putinem nejspíš domluví a tlak na Ukrajinu se vyvine prostě tím, že nějaký americký Fox News prostě zveřejní skutečná čísla ukrajín-ských ztrát... Všechny ty stamiliardy, které naše republika napumpovala do války, jsou už teď peníze vyhozené z okna a kdo za to může? Fiala. On je premiér. Ve volbách SPOLU nepřežije deset procent.

Já jsem byl poslední tři roky optimista a pravidelně jsem zde na Kydech meldoval, že na tom nejsme tak špatně, jak to líčí velká média. Říkal jsem, že nás přibývá, že si to lidé stále více uvědomují, že liberálové už nerostou a nesílí. Velké demonstrace jsem bral jako bod zlomu. Tam napo-sled si ještě Rakušan mohl myslet, že má navrch. Tam naposled mohl bagatelizovat náš počet. Já mezitím psal o tom, jak jsme se etablovali, jak jsme z malých blogů udě-lali velké, že jsme dokázali využít sociálních sítí, rozšířit o sobě povědomí a volby pak ukázaly, že to byla pravda.

Poměry se otočily a teď s Trumpem to teprve nabere rychlost. Navíc se v USA ukázalo, že mladí a korespon-denční nevolili tamní Danuši Nerudovou, protože vydlaba-ná dýně sice krásně svítí, ale ta snůška frází už prostě byla ohraná. A tak mladí lidé, i ti korespondenční, překvapivě volili republikány, a to s takovou převahou, že si nejsem jistý, jak budou volit naši američtí korespondenční krajané za rok. Když teď volili Trumpa, myslíte, že budou volit politickou mrtvolu v podobě Pekarové Adamové? Nebo Rakušana? Amerika byla vždycky napřed, a tak to vypadá, že i s korespondenční volbou vládní vlci minuli svoji kořist.

Mimochodem... a říkám to vlastně nerad... k mrtvým vlkům se nejspíš zařadí i Andrej Babiš. I on totiž v posled-ních letech svou kořist míjel. Za doby covidové vsadil na očkování, které mělo problém vyřešit, ale nevyřešilo. Po volbách nevzal od Zemana jmenování k sestavení vlády, protože myslel, že prezident má na kahanku a zemře. Nestalo se. Pak svůj marketing rovněž zaměřil na velmi protiruskou notu (masový vrah Gerasimov, ODS jezdila do Moskvy lézt Putinovi do zadnice), podpořil obrannou dohodu s USA v té nejbližší možné době, mluvil sice o míru, ale svou politiku orientoval jednoznačně na oče-kávanou ruskou prohru, která teď asi nenastane, protože Trump už ve svém prvním povolebním projevu řekl, že války začínat nechce. Nepodpořil ani Václavák ani trakto-riády, ačkoliv to byly body obratu. Nechtěl se stát lídrem protestů, ačkoliv měl tu možnost. Chtěl zůstat přijatelný pro Českou televizi a Lukačevičovy novináře, kteří teď prohráli svoji reputaci a už brzy přijdou úplně o všechno. Alternativní média, která budou hrát stále větší roli, Babi-še moc nemusejí.

A dosadil Jourovou, která dělala všechno pro to, aby zlikvido-vala svobodu projevu. Jourová je tak toxická, že ji jmenoval i Elon Musk, který v nové americké vládě bude hrát významnou roli.

Pavel Šafr to řekl správně... Trumpovo vítězství povzbudí dezolát-skou scénu. To si piš, Pavlíku, že povzbudí. Vůbec si nedovedeš představit, jak moc ji to povzbudí. Ani ne tak kvůli Trumpovi, ten se bude snažit udělat Ameriku opět velkou a na nás moc ohledy brát nebude, ale spíš kvůli tomu, jak se i tam změnilы voličské postoje.

Libtardismus totiž začíná být diagnóza, nikoliv světonázor. Sto padesát pohlaví je věc pro psychiatra, nikoliv pro prezidentskou kan-didátku. Woke kultura začíná být pro smích, na cenzuru Twitteru může Evropa zapomenout a Jourová zůstane banální byrokratické zlo.

Elon Musk říkal, že čtyřicet miliard dolarů nebyla cena za Twitter, ale cena za svobodu slova. Tak nám ještě minimálně další čtyři roky zůstane zachována. Navíc, Cukrberg s Fejsbükem se nejspíš bude muset také přizpůsobit. A za rok si to s faktčekery, cenzory, udavači a mazači vyřídíme i tady doma.

Člověk, který otravuje studny, si nezaslouží žádnou milost a pro Jeníka Cempера je vyhrazeno to nehlubší peklo.

Redaktoři České televize by si měli připravit evakuační zavazadlo. I Kavky jsou mrtvý vlk. Také se poněkud minuly a vsadily na špatné-ho koně.

Projekt Nekrm hydru nabírá další a další odhodlané. Už teď jich je víc než třicet tisíc. Do roka a do dne... pak i oni vezmou ošklivý konec, který v tom lepším případě bude vypadat jako v Polsku. V tom horším místo České televize vyrostе nějaký komerční mrako-drap, veřejnoprávnost skončí a nikomu, kromě Štěpána Kotrby, nebude chybět.

Moc velkých médií totiž byla zlomena. Jejich propaganda kvantitou a koordinací tlampačů už nefunguje. Už nestačí jen hlasitě a opako-vaně chrlit fráze, už musíte mít i co říct. A když teď Česká televize nemá čím posloužit, už ji vlastně nepotřebuje ani ten Rakušan... Teď už je za sedm miliard drahá.

Ještě včera bych si na nějaký výraznější obrat v USA nevsadil ani vindru. Demokraté stále uměli křičet hodně nahlas a stále uměli před-stírat, že mají masovou podporu. A stále mají hodně peněz. Ale mlčí-cí většina už nechce koukat na desáté opakování téhož. Už má jiné názory i přes mediální ryk.

Podobně jako v Gruzii, nikdo nechodil mezi obyčejnými lidmi, aby se jich ptal, jak to cítí. Nebylo to ani v průzkumech, protože lidé už neříkají, co si myslí, ani v anonymním dotazníku. Lidé to říkají, jen když jsou mezi svými. Mediální křik ještě existuje, ale lidé ho poslou-chají čím dál méně.

Čeká nás rok mrtvých vlků. Rok elit, které se minuly cílem a schá-zejí na oubytě.

Ale také nás čeká rok těch, kteří obstáli v protivenstvích posledních let, kteří překonali Jourově cenzuru, ustáli hnojometry České televize, kteří nezaujímalі postoje, ale rovně stáli i když přicházeli o zákazní-ky či práci.

Rok těch, kteří říkali pravdu, i když bylo nevýhodné ji říkat.

Rok těch, co dostali facky, ale stejně neutekli.

Rok těch, co se inspirovali Trumpem a Elonem Muskem.

Rok těch, co se nevzdali. Ti to tady po volbách převezmou.

(Blog autora: www.vidlakovykydy.cz)

Literatura • Umění • Kultura

JEDNA DEKÁDA SUCHÉHO A ŠLITRA

v pětadesátí letech Semaforu

Hudební publicista a jeden z našich nejoceňovanějších odborníků na vztah hudby a společenského dění Pavel Klusák napsal knihu s názvem Suchý a Šlitr / Semafor 1959 - 1969. Znovu s ní prožijeme zázrak jménem Semafor, vrátíme se do šedesátých let a, jak autor říká, „vykoupeme se“ v jeho zlaté éře.

Přestože o Semaforu existuje řada publikací a některé dokonce napsal sám Jiří Suchý, je tenhle titul výjimečný. V tom, že nabízí archivní materiály, které často zapadly v pozůstalostech a osobních vlastnictvích, ale také v tom, jak skrze příběh Suchého a Šlitra ukazuje tehdejší dobu.

„Jakoby do té popkultury patřili a nepatřili. Jakoby do divadla ten neukázněný Semafor, který nikdy nechtěl mít dramaturgy, patřil a nepatřil. Zkrátka a dobře chtěl jsem čtenáře nechat nasednout do stroje času a ocitnout se někde na začátku, ještě před Semaforem, v padesátých letech v Redutě. Zjišťovat, proč se to stalo a jak se tam ten Suchý dostal. A od Reduty číst až ke smrti Jiřího Šlitra, která ukončuje jednu éru – jeho smrtí končí šedesátá léta a končí ta svobodnější část československých dějin. I když zase zjistíte, že musíte jít ještě trochu za tu Šlitrovu smrt. I já jsem si v tom chtěl udělat pořádek a zároveň si to psaní velmi užít,“ říká Pavel Klusák.

Od prvního představení 30. října 1959,

premiéry hry Člověk z púdy, se odvíjel dvojjediný příběh Semaforu a jeho vlivu — divadelní a hudební. „Divadlo písniček“ naprosto proměnilo v první polovině šedesátých let krajinu domácí populární hudby. Suchý a Šlitr neslevovali z originality a vysoké úrovně a veškerý „showbiznys“ v ČSR byl zároveň ve stavu zrodu: proto se semaforské písně poetických kvalit a chytrého humoru mohly načas stát nejpopulárnějšími šlágry v zemi. Část proměny způsobilo autorství Suchého a Šlitra, zbytek starých časů pak ukončily civilní vokály Jiřího Suchého, Pavlína Filipovské, Waldemara Matušky, Evy Pilarové, Hany Hegerové, později i Jiřího Šlitra. Všechny tyhle tehdejší hvězdy (a také mnohé další) v knize defilují.

Právě zmíněná Suchého poetika z knihy přímo číší, není

však jediným úhelným kamenem: „Kdo bude knihu číst kvůli radostné, anekdotické a historkářské rovině, se postupně prokouše k rovině socio-politické. A kdo ji bude číst kvůli kulturnímu kontextu, se neubrání, aby se dostal k té drobné radosti. A mezi těmito dvěma rovinami, zdá se mi, se moje kniha odehrává,“ tvrdí Klusák.

Obsáhlá kniha se noří do dekády šedesátých let

skrze jednotlivá semaforská představení, vlastně ještě ta předsemaforská z Reduty a Divadla Na zábradlí, a uvádí na pravou míru i některé nejasnosti nebo mýty. Po úspěchu největší semaforské filmové produkce Kdyby tisíc klarinetů z roku 1965, na kterou přišly jen během prvního roku do kin čtyři miliony diváků, si například řada lidí myslela, že iniciační premiéra Zábradlí v roce 1958 byla víceméně divadelní verzí pozdějšího filmu.

To je ovšem omyl a semaforologové to dobře vědí: „Děj hry vůbec není totožný s dějem filmu, pronikavě a zajímavě se liší. Tvar, který napsal Suchý a do kterého Ivan Vyskočil doplnil monology a pseudopřednášky, má se snímek společný především námět: kdyby se zbraně proměnily v hudební nástroje, co by to vypovědělo o našem světě? Ve velkofilmu figurují mohutná vojenská posádka, štáb pro přímý přenos televizní show a slavní zpěváci, jsou tu téměř masové scény, spoře oděné baletky seskakují z vrtulníku.

Oproti tomu na čerstvě založené divadelní scéně, která neměla prostředky ani na průměrné kulisy a kostýmy, se o tématu prostě baví několik postav, mezitím se zpívá, tančí a provádí pantomima: struktura „hry“ balancuje na hraně kabaretu,“ píše Klusák.

Kromě „Klarinetů“ a zmíněného Člověka z púdy s ním v knize cestujeme k trochu opomenutému představení Faust, Markéta, služka a já přes Jonáše a tingl-tangl, Dobře placenou procházku, Dábla z Vinohrad nebo všechny „Zuzany“ až po hru Jonáš a dr. Matrace. „Jonáš a dr. Matrace se hrál naposledy 18. prosince 1969. Nebyla to plánovaná derniéra,“ končí Klusák mrazivě jednu ze závěrečných kapitol. V roce 1969 vyjel Semafor do Stuttgartu, s přívěním všech kádrováckých očí.

Je známé, že Suchý a Šlitr,

jakkoli byli sehraní na jevišti, nebyli v životě nijací úhlavní přátelé, jejich vztah byl spíš pracovní a jaksí rezervovaný. Ve Stuttgartu se něco změnilo. „S Jiřím Šlitrem jsme courávali po Stuttgartu, a pak už jsme ani necourali a spíš seděli v hotelovém pokoji a povídali si o životě. Ten chlad, který mezi námi tehdy vládl, se zvolna rozplýval a myslím, že nám oběma došlo, že jsme potřebovali mít na sebe čas — a to jsme tu měli. Najednou jsem cítil, že z nás začínají být kamarádi,“ vzpomínal Suchý.

Na Štěpána roku 1969 zemřel Jiří Šlitr na otravu oxidem uhelnatým, který unikal ze starého a jednoduchého plynového topení v jeho ateliéru. Končí tím jedna etapa v dějinách Semaforu, ale i v dějinách Československa. „Suchý a Šlitr měli ještě spoustu plánů. Ze napíší muzikálový horor, což se v nějaké proměněné podobě vlastně stalo — jmenuje se Čarodějka a tak. Nicméně po Šlitrově smrti na pianě ležel notýsek a tam byly neotextovány melodie. To je důvod, proč příběh písní Suchého a Šlitra musí pokračovat i po Šlitrově smrti, proto vzniklo ještě jedno představení Revizor v šantánu. A v něm jsou ty poslední Šlitrovy písničky otextované ex post...“ vysvětluje Klusák.

V čem je kouzlo Semaforu,

jehož tvorba přežila komunismus a zlidověla? „Koncem padesátých let už byla československá společnost natlakovaným papíňákem, který chtěl zábavnou kulturu, uvolnění. Jako společnost jsme dostali dar, že do téhle atmosféry spadl Jiří Suchý s naprosto výjimečným talentem a Šlitr s kongenitálním talentem složit muziku, která by se zároveň přihlásila k západním žánrům, především vši hudbě těla, ať už je to rokenrol, rhythm and blues nebo blues. Přinesli tuhle zábavnou kulturu, ale na podivuhodné úrovni. Suchý s tím svým přirozeným přesvědčením, že lze zřymovat celý svět a s pocitem, že rýmy lze všechno obejmout ve velmi pozitivním a optimistickém gestu, ukázal celé generaci tenhle skok k zábavnější kultuře na vysoké úrovni — a ona mu to nikdy nezapomněla. Ty písničky jsou dobré, ale ony zároveň přišly ve skvělý čas, potkalo se to, je tam velmi silný generační moment. Zároveň je to i důvod, proč jejich písně zlidověly,“ vysvětluje Pavel Klusák a připomíná ještě jeden zásadní rozměr. Když pak totiž přišla sedmdesátá léta, Suchý podepsal 2000 slov a nemoohl jeden čas vystupovat a nesměly mu vycházet knihy, připomínalo jeho a Šlitrovo dílo lidem šedesátá léta a z divadla nebo rádia si jejich písně přenesli právě v téhle připomínce svobody do hospod nebo k táborákům.

„Suchý nebyl tolik zakázaný jako Kryl, který se zpíval polohlasem. Suchý a Šlitr se zpívali nahlas. Myslím, že to pomohlo přežít jejich dílu. I proto ho lidé vzali za své,“ uzavírá Klusák.

SVODKA

TUČNÝ HONORÁŘ. Na návštěvníky brněnských Vánoc prý česká atraktivní program. Marketing tamějšího adventu uvádí, že největší hvězdou nebude ta na vánočním stromu, ale moderátor zahajovacího programu Leoš Mareš. Vystoupení účinkujících přijde na více než dva miliony korun, přičemž půlmilionový honorář, tedy plnou čtvrtinu z toho, dostane Mareš. Duchaplně moderovat prý bude v „nezaměnitelném kožichu“.

Z REDAKČNÍ POŠTY. V LUKu č. 45 vyšel článek o tom, jak starosta města Hlinska Miroslav Krčil městské periodikum proměnil ve vlastní tribunu.

K řadě konkrétních autorových příkladů chci přidat ještě jeden.

Sbor dobrovolných hasičů v Hlinsku uspořádal reprezentační ples, přijela na něj paní Monika Němečková, starostka Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, nejpočetnějšího občanského spolku v zemi sdružujícího více než 355 000 členů v 7365 sborech, pobočných spolicích. Hlinecké noviny přítomnost ženy, ačkoli měly její fotografii, nezaznamenaly, ale neopomněly uvést, že na hasičském bále tančil starosta města.

V. K., Hlinsko
(Redakce totožnost zná)

VÝROČNÍ CENU MĚSTA PŘIBYSLAV obdržel Ivo Havlík z rukou starosty města Martina Kamaráda (ODS). Ocenění mu přiznalo zastupitelstvo města za dlouholeté vedení městské kroniky, psané i fotografické, podíl na vydávání periodika Příbyslavský občasník a bohaté textové a obrazové zpravodajství serveru www.pribyslav.cz. Autor v něm ročně zveřejňuje přibližně 100 fotozpráv.

SÚMRAK KNIHY

Od knih lidí odznenie internet a zdradenie. Kasu dobre napráska už len kniha kuchárska. **(Milan Kenda)**

I ZVUK PŘÍVOLÁVÁ SLOVO. Pro básníka nejenom slovo předchází a vede myšlenku, ale dokonce zvuk předchází a přivolává slovo. Ale tím prvotním zdrojem je rytmus, jakkoli je nezřetelný a jakkoli básník není příliš zpěvný a muzikální. Jedinou podmínkou je, aby ten, kdo píše, byl přece jen trochu básník. Myslím, že nejsem ani básník, ani spisovatel, ani umělec. Ale člověk, který nenašel jiný způsob, jak zůstat ve styku s životem, jak se udržet nad hladinou. Psal jsem, jako se chytáme záchranného pásu. **(Pierre Reverdy: Palubní deník)**

NÁRODNÍ GALERIE PRAHA připravila reprezentační výstavu **École de Paris: Umělci z Čech a meziválečná Paříž**. Ve Valdštejnské jízdárně byla otevřena 8. listopadu a bude tam do 2. března 2025. Obširnější zprávu o této mimořádné významné expozici přineseme z pera Ladislavy Chateau.

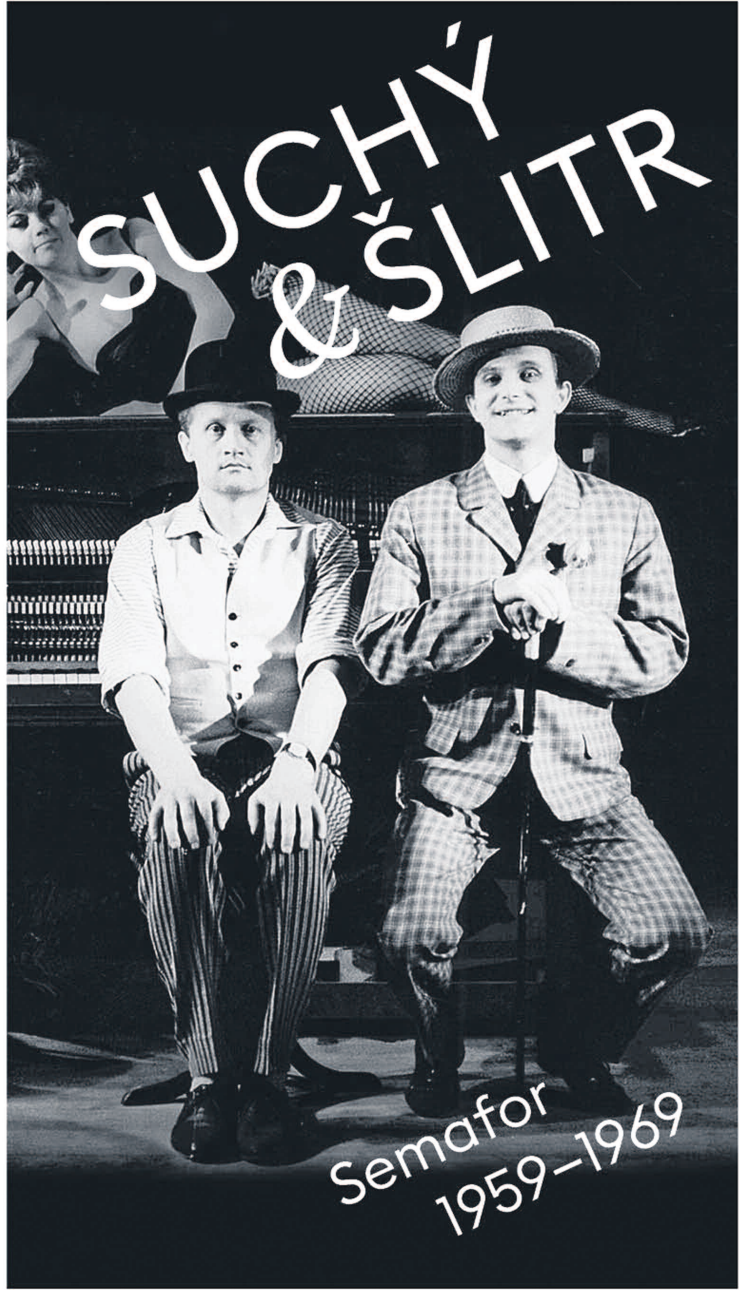
TEMNÁ TVÁŘ ČESKÉ LITERATURY. Pod tímto názvem a s podtitulkem Kolotoč moderny vydala Univerzita Karlova ve svém Nakladatelství Karolinum publikaci Joanny Goszczyńskiej z Institutu slavistiky Polské akademie věd. Autorka tvrdí, že už dost bylo propagace jednostranného obrazu české literatury jako literatury přesycené humorem, často s přídavkem „specificky českým“, nebo oslavující všednost a „malého českého člověka“. Náklad není uveden. Otázkou je, zda nestačí podstatně levnější internetová prezentace podobných názorů.

HAVEL JAKO VÝTVOR UMĚLÉ INTELIGENCE?

Slovenské vydavatelství TORDEN vydalo 420stránkovou knihu Gustáva Murína DemoláciCIA našej demokracie - Od Havla po Šimečku. Autor si všímá působení Václava Havla, Michala Kováče, Mikuláše Dzurindy, Andreje Kisky, Zuzany Čaputové, Michala Šimečky a MMM klanu. Všechny považuje „za figúrky nastrčené až na vrchol politickej moci u nás“, které omílají fráze o demokracii a lidských právech, ale jedno i druhé je jim cizí. „Keď sa bližšie prizrieme týmto kreatúram (pretože to sú osoby naozaj „vykresované“, teda inými profilmi „vymodelované“), tak by sme si mohli myslieť, že sú výtvormi umelej inteligencie. Lenže tá ich doba nebola až taká počítačovo zdatná a kreatívna. Ale veď slovo „intelligence“ má v názve aj Central Intelligence Agency, čiže CIA.“

O GRAFICKÝCH TECHNIKÁCH. Vydavatelství Univerzity Palackého vydalo krásně vypravenou 80stránkovou encyklopedii svého druhu Otisky soustředěné umslí. Ondřej Michálek představuje stručný přehled dějin umelecké grafiky dokumentovaný mnoha ikonickými díly a doprovázený popisem, jak vzniká linoryt, rytina, suchá jehla, mezzotinta, lept, akvatinta, litografie, ofset, šablona, sítotisk i digitální tisk.

Pavel Klusák

Host

